

Staðbundinn meðferð sára -Sárasogsmeðferð

Ingibjörg Guðmundsdóttir

Hvað er sárasogsmeðferð?

- Rök sárameðferð
- Undirþrýstingur myndaður með tæki og umbúðum



Vac veraflo - sárameðferð með skoli



Umbúðir



- Svampar-pólyúretan svampur með 400-600 μm stórum götum sem jafna undirþrýstinginn í sárinu
- Grisjurnar eru léttofnar trefjargrisjur.
- Rannsóknir hafa sýnt sambærilegan árangur svampa og grisja óháð stærð sára (Malmsjö og Ingemansson , 2011)
- Yfirleitt skipt á umbúðum 2-3 í viku

Sogið

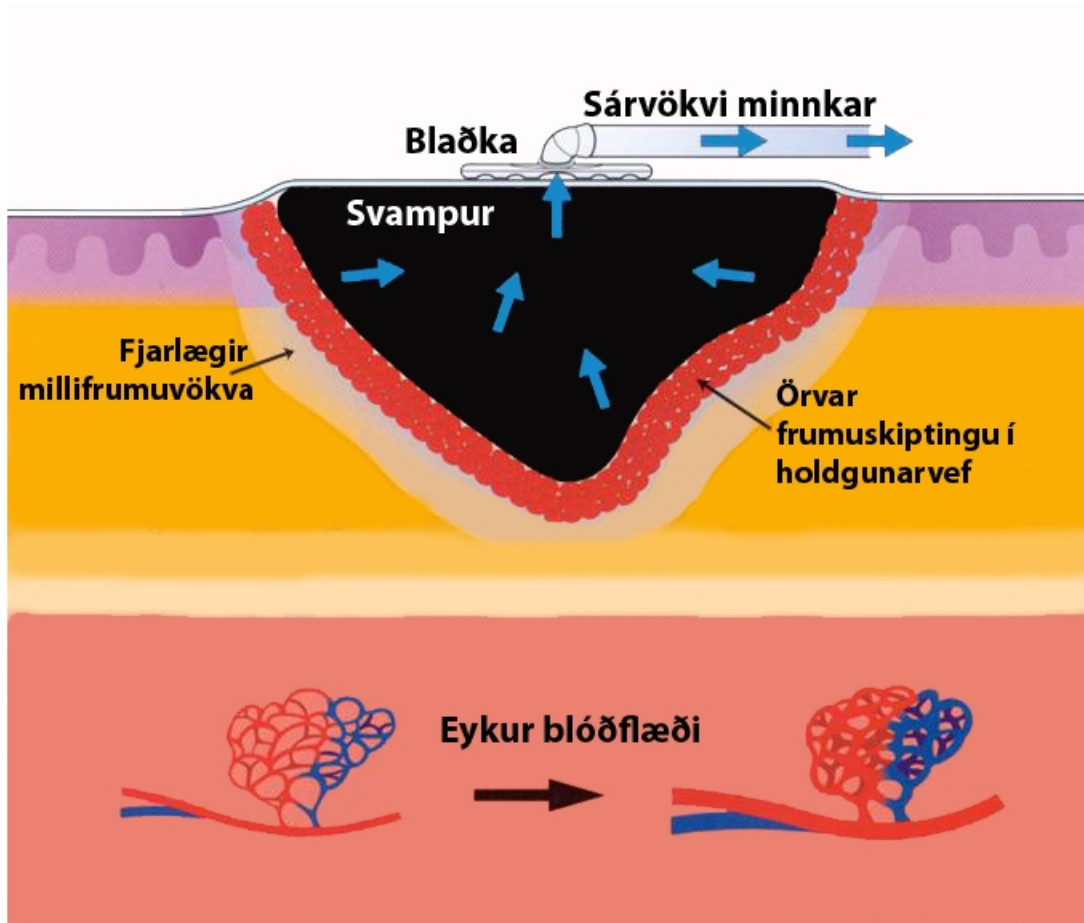
- Sogið-undirþrýstingurinn mældur í mmHg
 - Það sogast ekki sogast meiri vessi úr sárum þó sé beitt meiri undirþrýstingi
 - Aukin hættu á blóðþurrð og verkjum ef meiri þrýstingur
 - Mestur samdráttur í sárum náðist við -75mmHg
 - (Borgquist, Ingemansson og Malmsjö 2010)
- Framleiðendur tækja leggja línur með stillingar en gott að hafa í huga að ef sjúklingar eru með verki að minnka þá þrýstinginn

Sogið

- Hægt að stilla hvernig tækin soga
- Samfell eða ósamfellt sog
- Ósamfellt sog:
 - sogar í 5 mín og 2 mín í hvíld
 - getur flýtt sárgræðslu
 - getur aukið verki
 - hentar ekki ef sár vessa mikið
 - Vessinn safnast fyrir í umbúðunum og allt lekur

(Malmsjö og Borgquist, 2010; Sjögren ofl. 2006)

Virkni sárasogsmeðferðar



Ábendingar samkvæmt helstu rannsóknum

- Sykursýkissár (Armstrong og Lavery, 2005; Blume o.fl., 2007; Braakenburg o.fl., 2006)
- Undirbúningur fyrir húðágræðslu og flippaaðgerðir (Elias o.fl. , 2004; Llanos o.fl., 2006; Vuerstaek o.fl., 2006)
- Langvinn sár (Lorée o.fl., 2004; Vuerstaek o.fl.,2006)
- Bringubeinsskurðir (Falagas o.fl. 2013; Malmsjö o.fl., 2007; Steingrimsson o.fl, 2012)
- Opið kviðarhol (Bjarnason o.fl. 2013)
- Sýkt skurðsár sem ekki gróa (DeFranzo o. fl., 2008; Svensson o.fl.,2007)
- Bráðasár (Argenta o.fl., 2006; Vowden o.fl., 2007)

Frábendingar samkvæmt helstu rannsóknum

- Viðkvæm óvarin líffæri (Argenta o.fl., 2006; Sartipy o.fl., 2006; Sjögren o. fl., 2010; White o.fl., 2005)
- Blæðandi sár (Lambert o.fl., 2004; Wowden o.fl., 2007)
- Sár hjá sjúklingum með blæðingavandamál (Broughton, o.fl., 2006a; Paul, 2005; Wowden o.fl. , 2007)
- Illkynja sár (Argenta og Morykwas, 1997)
- Ómeðhöndluð beinsýking (Broughton o.fl., 2006a. Wowden o.fl., 2007)
- Stór sár með drepi (Argenta og Morykwas, 1997. Wowden o.fl., 2007)

Markmið meðferðar

- Hver er tilgangur meðferðar?
 - Græða sárið
 - Hreinsa og undirbúa fyrir húðágræðslu
 - Halda holrýmum opnum
 - Hemja vökva frá sári
 - Minnka verki
- Hversu lengi ætlum við að reyna?
 - Gott að gefa sér t.d. 2 vikur- ef engin breyting á sári ætti að reyna aðrar leiðir

Kostnaður

- Umbúðir og tæki dýr
 - 1-2 milljónir fyrir algengar sárasugur
 - Ein sáraskipting getur hlaupið á tugum þúsunda
- Heildarkostnaður
 - Ódýrari vegna hraðari sárgræðslu og styttri sjúkrahúslegu (Braakengburg o.fl., 2006; Mouës, 2005; Vuerstaek o.fl., 2006)
 - Hagkvæm meðferð í heimahjúkrun
 - Meðferð með hefðbundnum sáraumbúðum 50% dýrari en sárassogsmeðferð í heimahjúkrun (Apelqvist o.fl., 2008)

Daglegt eftirlit með tæki og umbúðum

- Skoða slöngur og safnhólf reglulega, amk 1x á vakt
 - Magn vökva
 - litur
- Fylgjast með að stillingar á tækinu séu réttar
 - Hægt að skoða “söguna” í tækinu
- Skoða umbúðir
 - Loftleki
- Ef lekavandamál eða önnur vandræði koma upp og sog fer af umbúðunum í meira en 2 klst verður að fjarlægja umbúðir og setja nýjar

Eftirlit með sjúklingnum

- Lífsmörk
 - Mæla hita reglulega
- Meta merki um sýkingu
- Meta vökvajafnvægi ef mikill vessi
- Húðin umhverfis sárið
 - Soðnir sárbarmar algengur fylgikvilli
- Verkir
 - Einnig algengur fylgikvilli
- Andleg líðan
- Skráning mikilvæg
 - Tegund umbúða
 - Hve oft skipt
 - Framgangur sárs
 - Stærð, litur, lykt, vessi osfrv.